

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Кафедра банківської справи та страхування

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Декан економічного факультету

_____Анатолій ДІБРОВА

“13” червня 2025 р.

“СХВАЛЕНО”

на засіданні кафедри банківської справи та
страхування

протокол №10 від “28” травня 2025 р.

Завідувач кафедри

_____Вікторія КОСТЮК

”РОЗГЛЯНУТО”

Гарант ОП «Фінанси і кредит»

_____Юлія НЕГОДА

**РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ФІНАНСОВИЙ РИНОК»**

Галузь знань 07 *«Управління та адміністрування»*

Спеціальність 072 *«Фінанси, банківська справа, страхування та
фондовий ринок»*

Освітня програма *Фінанси і кредит*

Факультет *Економічний*

Розробники: *зав. кафедри банківської справи та страхування, к.е.н.,
доцент Костюк В.А.*

Київ – 2025 р.

Опис навчальної дисципліни
«Фінансовий ринок»

Дисципліна "Фінансовий ринок" вивчає сутність та функції, які виконує фінансовий ринок, основні види фінансових інструментів, що перебувають в обігу на фінансовому ринку; діяльність державних та недержавних банківських установ на фінансовому ринку; наукові засади його розбудови як цілісного механізму перерозподілу фінансових ресурсів між державою, юридичними та фізичними особами. Особливу увагу приділено фондовому ринку як ключовому сегменту фінансового ринку, що забезпечує ефективну мобілізацію інвестиційних ресурсів, організацію торгівлі цінними паперами та формування ринкових механізмів ціноутворення. Вивчаються структура фондового ринку, його інститути, учасники, інструменти, а також регуляторна база, що забезпечує його стабільне функціонування в умовах розвитку національної економіки та інтеграції у світовий фінансовий простір.

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь		
Освітній ступінь	бакалавр	
Спеціальність	072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок»	
Освітня програма	Фінанси і кредит	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	Обов'язкова	
Загальна кількість годин	150	
Кількість кредитів ECTS	5	
Кількість змістових модулів	3	
Курсовий проект (робота) (за наявності)	-	
Форма контролю	екзамен	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм здобуття вищої освіти		
	Форма здобуття вищої освіти	
	денна	заочна
Курс (рік підготовки)	4	-
Семестр	7	-
Лекційні заняття	30 год.	8 год.
Практичні, семінарські заняття	30 год.	6 год.
Лабораторні заняття	- год.	- год.
Самостійна робота	90 год.	136 год.
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми здобуття вищої освіти	4 год.	- год.

1. Мета, завдання, компетентності та програмні результати навчальної дисципліни

Мета дисципліни полягає в розширенні знань та поглибленні навичок студентів щодо організації операцій на фінансовому ринку, механізму проведення їх та особливостей розвитку світових фондових систем, політику формування портфельних інвестицій.

Набуття компетентностей:

інтегральна компетентність (ІК): Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в ході професійної діяльності у галузі фінансів, банківської справи та страхування або у процесі навчання, що передбачає застосування окремих методів і положень фінансової науки та характеризується невизначеністю умов і необхідністю врахування комплексу вимог здійснення професійної та навчальної діяльності.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК02. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК06. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні

ЗК07. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК08. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК11. Здатність спілкуватися з представниками інших професій груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

Спеціальні (фахові) компетентності (СК):

СК01. Здатність досліджувати тенденції розвитку економіки за допомогою інструментарію макро- та мікроекономічного аналізу, оцінювати сучасні економічні явища.

СК02. Розуміння особливостей функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури.

СК03. Здатність до діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у тому числі бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).

СК05. Здатність застосовувати знання законодавства у сфері монетарного, фіскального регулювання та регулювання фінансового ринку.

СК08. Здатність виконувати контрольні функції у сфері фінансів, банківської справи та страхування. СК09. Здатність здійснювати ефективні комунікації.

СК10. Здатність визначати, обґрунтовувати та брати відповідальність за професійні рішення.

СК12. Здатність формувати та приймати фахові рішення у сфері фінансів суб'єктів господарювання аграрного сектору економіки.

СК 13. Здатність аналізувати та прогнозувати основні тенденції розвитку аграрного сектору з відповідним фінансово-кредитним забезпеченням та

страховим захистом.

СК 5. Здатність застосовувати знання законодавства у сфері монетарного, фіскального регулювання та регулювання фінансового ринку.

СК 6. Здатність застосовувати сучасне інформаційне та програмне забезпечення для отримання та обробки даних у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

СК 8. Здатність виконувати контрольні функції у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

СК 10. Здатність визначати, обґрунтовувати та брати відповідальність за професійні рішення.

СК 11. Здатність підтримувати належний рівень знань та постійно підвищувати свою професійну підготовку.

Програмні результати навчання (ПРН)

ПР02. Знати і розуміти теоретичні основи та принципи фінансової науки, особливості функціонування фінансових систем.

ПР03. Визначати особливості функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури.

ПР04. Знати механізм функціонування державних фінансів, у т.ч. бюджетної та податкової систем, фінансів суб'єктів господарювання, фінансів домогосподарств, фінансових ринків, банківської системи та страхування.

ПР05. Володіти методичним інструментарієм діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у т.ч. бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).

ПР07. Розуміти принципи, методи та інструменти державного та ринкового регулювання діяльності в сфері фінансів, банківської справи та страхування.

ПР10. Ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання економічних даних, збирати та аналізувати необхідну фінансову інформацію, розраховувати показники, що характеризують стан фінансових систем.

ПР11. Володіти методичним інструментарієм здійснення контрольних функцій у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

ПР12. Використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем та способів їх вирішення до фахівців і нефахівців у фінансовій сфері діяльності.

ПР13. Володіти загальнонауковими та спеціальними методами дослідження фінансових процесів.

ПР16. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.

ПР17. Визначати та планувати можливості особистого професійного розвитку.

ПР18. Демонструвати базові навички креативного та критичного мислення у дослідженнях та професійному спілкуванні.

ПР19. Виявляти навички самостійної роботи, гнучкого мислення,

відкритості до нових знань.

ПР20. Виконувати функціональні обов'язки в групі, пропонувати обґрунтовані фінансові рішення.

ПР21. Розуміти вимоги до діяльності за спеціальністю, зумовлені необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної, правової держави.

ПР24. Знати та вміти ідентифікувати інвестиційні переваги суб'єктів господарювання аграрного сектору.

ПР25. Розуміти особливості взаємодії суб'єктів господарювання аграрного сектору з відповідним фінансово-кредитним установами та страховими компаніями.

2. Програма та структура навчальної дисципліни ОК25

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин								
	денна форма					заочна форма			
	тижні	усього	у тому числі			усього	у тому числі		
			л	п	с.р.		л	п	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Змістовий модуль 1. Сутність фінансового ринку та основи його організації									
Тема 1. Фінансовий ринок: сутність, функції та роль в економіці	1	9	2	2	25	-	1	-	15
Тема 2. Регулювання фінансового ринку	2	14	2	2		-	1	-	15
Тема 3. Фінансові посередники	3	14	2	2		-	1	1	15
Разом за змістовим модулем 1		37	6	6	25	-	3	1	45
Змістовий модуль 2. Специфіка організації фінансових ринків									
Тема 4. Ринок цінних паперів	4-5	22	6	6	40	-	1	1	15
Тема 5. Ринок похідних фінансових інструментів	6-7	18	4	4		-	1	1	15
Тема 6. Грошовий ринок та ринок банківських позичок	8-9	18	4	4		-	1	1	15
Тема 7. Валютний ринок	10-11	18	4	4		-	1	1	15
Разом за змістовим модулем 2		76	18	18	40	-	4	4	60
Змістовий модуль 3. Ризик та дохід на капітал									
Тема 8. Процентні ставки та вартість грошей у часі	12	9	2	2	25	-	-	-	7
Тема 9. Ризик, методи його оцінки та управління	13-14	14	2	2		-	-	1	12
Тема 10. Фондова біржа. Фондові індекси	15	14	2	2		-	-1	-	12
Разом за змістовим модулем 3		37	6	6	25	-	1	1	31
УСЬОГО ГОДИН		150	30	30	90	-	8	6	136

1. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Фінансовий ринок: сутність, функції та роль в економіці	2
2	Регулювання фінансового ринку	2
3	Фінансові посередники	2
4	Ринок цінних паперів	6
5	Ринок похідних фінансових інструментів	4
6	Грошовий ринок та ринок банківських позичок	4
7	Валютний ринок	4
8	Процентні ставки та вартість грошей у часі	2
9	Ризик, методи його оцінки та управління	2
10	Фондова біржа. Фондові індекси	2
	<i>Всього</i>	<i>30</i>

4. Теми лабораторних (практичних, семінарських) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Фінансовий ринок: сутність, функції та роль в економіці	2
2	Регулювання фінансового ринку	2
3	Фінансові посередники	2
4	Ринок цінних паперів	6
5	Ринок похідних фінансових інструментів	4
6	Грошовий ринок та ринок банківських позичок	4
7	Валютний ринок	4
8	Процентні ставки та вартість грошей у часі	2
9	Ризик, методи його оцінки та управління	2
10	Фондова біржа. Фондові індекси	2
	<i>Всього</i>	<i>30</i>

5. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Сутність фінансового ринку та основи його організації	25
2	Специфіка організації фінансових ринків	40
3	Ризик та дохід на капітал	25
	<i>Всього</i>	<i>90</i>

6. Методи та засоби діагностики результатів навчання:

- усне або письмове опитування;
- тестування;
- захист практичних робіт;
- захист індивідуальних робіт.

7. Методи навчання.

- метод проблемного навчання;
- метод практико-орієнтованого навчання;
- кейс-метод;
- метод проєктного навчання;
- метод перевернутого класу, змішаного навчання;
- метод навчання через дослідження;
- метод навчальних дискусій та дебат;
- метод командної роботи, мозкового штурму
- метод гейміфікованого навчання.

8. Оцінювання результатів навчання.

Оцінювання знань здобувача вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національну оцінку згідно чинного «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України»

8.1. Розподіл балів за видами навчальної діяльності ОК25

Вид навчальної діяльності	Результати навчання	Оцінювання
Модуль 1. Сутність фінансового ринку та основи його організації		
Практична робота 1. Фінансовий ринок: сутність, функції та роль в економіці	ПРН: 2,3,4, 5, 7, 21 У тому числі здобувач повинен Розуміти теоретичні питання утворення, акумулювання та перерозподілу капіталу; Знати особливості державного регулювання фінансового ринку; Застосовувати світові тенденції розвитку фінансового посередництва в Україні	15
Практична робота 2. Регулювання фінансового ринку		15
Практична робота 3. Фінансові посередники		15
Самостійна робота 1. Сутність фінансового ринку та основи його організації		25
Модульна контрольна робота 1		30
Всього за модулем 1		100
Модуль 2. Специфіка організації фінансових ринків		
Практична робота 4. Ринок цінних паперів	ПРН: 10, 11, 12, 13 У тому числі здобувач повинен розуміти суть і функції цінової політики фінансових інструментів та граничну межу фіктивного капіталу; аналізувати сучасний стан та перспективи розвитку грошового ринку; використовувати знання при виборі похідного інструменту при хеджуванні; використовувати набуті знання при розрахунку крос-	10
Практична робота 5. Грошовий ринок та ринок банківських позичок		10
Практична робота 6. Ринок похідних фінансових інструментів		10
Практична робота 7. Валютний ринок		10

Самостійна робота 2. Специфіка організації фінансових ринків	курсів	30
Модульна контрольна робота 2.		30
Всього за модулем 2		100
Модуль 3. Ризик та дохід на капітал		
Практична робота 8. Процентні ставки та вартість грошей у часі	ПРН: 16, 17, 18, 19, 20, 24,25 У тому числі здобувач повинен вміти розрахувати за фінансовими показниками корпорацій поведінку емітента та інвестора; Застосовувати навички фінансових обрахувань коефіцієнтів аналізу фінансових інструментів; знати механізм торгів на фондовій біржі.	15
Практична робота 9. Ризик, методи його оцінки та управління		15
Практична робота 10. Фондова біржа. Фондові індекси		15
Самостійна робота 3. Ризик та дохід на капітал		25
Модульна контрольна робота 3.		30
Всього за модулем 3		100
Навчальна робота	(100 + 100)/3*0,7 ≤ 70	
Екзамен/залік	30	
Всього за курс	(Навчальна робота + екзамен) ≤ 100	

8.2. Шкала оцінювання знань здобувача вищої освіти

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка за національною системою (екзамени/заліки)
90-100	відмінно
74-89	добре
60-73	задовільно
0-59	незадовільно

8.3. Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів та перескладання:	роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
Політика щодо академічної доброчесності:	списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Курсові роботи, реферати повинні мати коректні текстові посилання на використану літературу
Політика щодо відвідування:	відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в он-лайн формі за погодженням із деканом факультету)

9. Навчально-методичне забезпечення

1. Костюк В.А., Файчук О.В. Електронний курс дисципліни «Фінансовий ринок». URL: <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=1169>
2. Костюк В.А., Файчук О.В. Методичні вказівки для самостійного вивчення дисципліни «Фінансовий ринок» для студентів ОС «Бакалавр» зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» (ОП Фінанси і кредит). НУБіП України, 2024. 64 с.

10. Рекомендовані джерела інформації

1. Арутюнян С.С. Фінансовий ринок: навч. посіб. Київ: Гуляєва В.М., 2018. 484 с.
2. Завгородня Т. П., Костюк В.А, Холодний Г.О., Скрипник В.В. Безпекове стратегування управління інноваційними бізнес–процесами та капіталізацією в агропродовольчій сфері в умовах глобалізації фінансових ринків. Формування ринкових відносин в Україні. 2022. № 3. С. 116-124. <http://doi.org/10.5281/zenodo.6678274>
3. Костюк В.А., Бобирець Я.В., Файчук О.В. Тенденції розвитку банківського кредитування економіки в Україні. Електронне наукове фахове видання "Соціально-економічні проблеми і держава". 2021. №2 (25), С.29-40. URL: <https://sepd.tntu.edu.ua/index.php/en/archive/-125-2021>
4. Костюк В.А., Владика Ю. П., Охріменко В.В. Управління інвестиційним портфелем банку//Фаховий науковий журнал "Приазовський економічний вісник". 2021. №2 (25). С. 165-168.
5. Костюк В.А., Коробович Л.П., Владика Ю.П. Чинники впливу на інвестиційну активність аграрних підприємств регіону. Вісник ХНТУ. 2022. №1(80), С. 135-141.
6. Костюк В.А., Костик К.Ю., Файчук О.В., Розвиток фондового ринку в Україні в умовах війни. *Ефективна економіка*. №11. 2023. URL: <https://www.nayka.com.ua/index.php/ee/article/view/2513/2549>
7. Костюк В.А. Неізнана О.В. Виклики та перспективи для банківського та небанківського фінансового сектору. Держава та регіони. Серія: Економіка та підприємництво. 2024. №4(134) с. 48-55. Режим доступу: <https://doi.org/10.32782/1814-1161/2024-4-8>
8. Костюк В.А., Степаненко Я.О., Файчук О.В. Розвиток діджитал-банкінгу в структурі механізму дистанційного обслуговування банку в умовах військового стану. *Економіка і управління бізнесом*. – Випуск 14, №4. 2023. С. 54-68. URL: <http://journals.nubip.edu.ua/index.php/bioeconomy/article/view/48648>
9. Костюк В.А., Файчук О.В., Цицюра В.В. Факторний аналіз прибутку комерційного банку. *Фаховий науково-практичний журнал "Інфраструктура ринку"*. 2020. №48. С. 246-250.
10. Слав'юк Н. Р. Ринок фінансових послуг: навч. посіб. Київ. НаУКМА, 2022. 206 с.

11. Трусова Н.В., Нестеренко С.А., Якушева І.Є. та ін. Фінансовий ринок. Навчальний посібник. Мелітополь: Видавничий будинок ММД, 2021. 236 с. URL: <http://elar.tsatu.edu.ua/handle/123456789/14734>

12. Офіційний сайт Асоціації українських банків. URL: <https://aub.org.ua>

13. Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/>

14. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України. URL: <http://www.kmu.gov.ua/control/>

15. Офіційний сайт Міністерства фінансів України URL: <https://mof.gov.ua/uk>

16. Офіційний сайт Національного банку України. URL: <http://bank.gov.ua/>

17. Офіційний сайт Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку України. URL: <http://www.ssmc.gov.ua>

18. Сторінка сайту економічного факультету. URL: <https://nubip.edu.ua/structure/ef>

19. Стратегія фінансового сектору України до 2025 року. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/Strategy_FS_2025.pdf

20. Україна фінансова – інформаційно-аналітичний портал Українського агентства фінансового розвитку. URL: <http://www.ufin.com.ua>

21. Цифрові гроші. Освітній серіал на платформі «Дія.Освіта». URL: https://osvita.diia.gov.ua/courses/digital-money?gad_source=1&gbraid=0AAAAApx72VSNvROliv0DvaOwmSqPCupBF&gclid=Cj0KCQiAsaS7BhDPArisAAX5cSDvkYkrqlJDDqrqiAMFmJZEg3dBcPMUo0wcK2fG6wRGAVgXawIaJb0aAhY2EALw_wcB

22. Banking system: tutorial / Kostiuk V.A., Muravskyi O.A., Faichuk O.V., Shvets N.R. Kyiv : NUBIP, 2024. 408 p.

23. Faichuk Olga, Faichuk Oleksandr. The role of banks in crediting of innovative projects to ensure sustainable development of the agricultural sector. National and world financial and economic systems in the conditions of modern challenges: N.Davydenko, T.Kosova, O.Lemishko, Yu.Nehoda, T.Oliynyk and others: [Ed. By Doctor of Economic Sciences, Prof.Davydenko N.]. Collective monograph Verlag. SWG imex GmbH, Nürnberg, Deutschland, 2022. pp.228-251

24. Kostiuk V., Marushchak, L., Pavlykivska, O., Khrapunova, Y., Berezovska, L. The Economy of Digitalization and Digital Transformation: Necessity and Payback. 2021 11th International Conference on Advanced Computer Information Technologies, ACIT – Proceedings, p. 305-308. URL: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57226751386>

25. Kostiuk, V., Perevozova, I., Malynka, O., Nitsenko, V., Mishchenko, V. Analysis of Trends in Mortgage Lending in the Agricultural Sector of Ukraine. 2023, 16(5), 255, p. 1-17. <https://www.scopus.com/record/display.uri?eid=2-s2.0-85160275978&origin=AuthorNamesList&txGid=a4f24e7ec0bece8c98cf8449bcc85f46&isValidNewDocSearchRedirection=false>

26. Labenko, Oleksandr, Lyamar, Valeriia, Faichuk, Olga, Dolzhenko, Inna, Hutsol, Taras, Belei, Svitlana, Parafiniuk, Stanisław, Kwasniewski, Dariusz, Tabor,

Sylwester, Kiurcheva, Lyidmila. Assessment of the Efficiency of the Financial Mechanism of Environmental Management. Production Engineering Archives. Volume 30 (2024): Issue 3 (September 2024) - <https://www.scopus.com/record/display.uri?eid=2-s2.0-85204433257&origin=resultslist>

27. Managing bank profitability in terms of challenges and threats: monograph / Oksana Drahan, Viktoriia Kostiuk, Oiga Faichuk, Oleksandr Faichuk. Riga, Latvia: Baltija Publishing, 2023. 104 p.

28. Mechanism for the Implementation of Remote Banking Services in the Context of Modern Challenges and Threats: monograph / Viktoriia Kostiuk., Olha Faichuk, Oleksii Muravskyi. Tallinn: Teadmus OÜ, 2024. URL: https://api.teadmus.org/storage/published_books/MECHANISM_FOR_THE_IMPLEMENTATION/monograph.pdf